

**«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамы жанындағы
Қоғамдық кеңес отырысының
№23 ХАТТАМАСЫ**

25 сәуір 2023 жыл

Алматы қаласы

Өткізу форматы: аралас

«БЖЗҚ» АҚ ОА күндіз/

онлайн (Cisco Webex Meetings)

ҚАТЫСҚАНДАР

«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамы жанындағы
Қоғамдық кеңес (бұдан әрі – Кеңес, ҚК) мүшелері:

- 1) Ледовских Ирина, ҚК төрағасының орынбасары;
- 2) Алёхова Александра;
- 3) Батищева Татьяна;
- 4) Жолдасбеков Азамат;
- 5) Дрозд Николай;
- 6) Мамажанов Әділ;
- 7) Нұрабаев Жомарт;
- 8) Сейпульник Евгений;
- 9) Тәжібекова Жұмагүл;
- 10) Темірханов Мұрат.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі - ҚРҰБ) өкілі (дауыс беру құқығынсыз):

Н. Нұрғазин, ҚРҰБ Монетарлық операциялар департаменті директорының орынбасары.

«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының (бұдан әрі - БЖЗҚ) өкілдері (дауыс беру құқығынсыз):

- 1) Құрманов Ж. Б., «БЖЗҚ» АҚ Басқарма төрағасы
- 2) Егеубаева С. А., «БЖЗҚ» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары;
- 3) Ж. К. Төлегенова, «БЖЗҚ» АҚ Басқарушы директоры;
- 4) Акмаева М. А., «БЖЗҚ» АҚ Жұртшылықпен байланыс департаменті директорының орынбасары, ҚК хатшысы.

Отырысқа Кеңестің 10 мүшесі қатысты. Кворум бар.

КҮН ТӘРТІБІ:

- 1) ҚР Ұлттық Банкінің зейнетақы активтерін сенімгерлік басқарушы ретіндегі инвестициялауы туралы есебі
- 2) Әр түрлі.

ҚАРАЛДЫ:

Күн тәртібіндегі 1 мәселе бойынша ҚРҰБ Монетарлық операциялар департаменті директорының орынбасары **Нұржан Нұрғазин** сөз сөйледі. Ол 2014 жылғы сәуірден (жеке зейнетақы қорларының зейнетақы активтерін БЖЗҚ-ға шоғырландыру аяқталған кезден) бастап зейнетақы активтерінің өсуінің құрылымы мен оң динамикасы, сондай-ақ олардың 2023 жылғы бірінші тоқсандағы өсімі туралы ақпарат берді.

Баяндамашы 2014 жылғы сәуірден 2023 жылғы наурызға дейін зейнетақы активтерінің көлемі 4-тен 15,4 трлн теңгеге дейін 3,5 еседен астам ұлғайғанын атап өтті.

Портфель құрылымында шетелдік активтердің үлесі 25,6% дейін едәуір өсті, зейнетақы активтерінің валюталық үлесі 2014 жылғы 17,3%-дан 2019 жылы 33,3%-ға дейін кезең-кезеңімен ұлғайды.

Нұржан Нұрғазин БЖЗҚ-ның зейнетақы активтерін инвестициялау соңғы 2 жыл ішінде салымшылардың өздерінің зейнетақы жинақтарының бір бөлігін мерзімінен бұрын

алуымен шектелгенін, олардың көлемі 2021 жылғы ақпаннан бастап шамамен 3,5 трлн теңге болғанын атап өтті.

Баяндамашы сондай-ақ 2022 жылғы, сондай-ақ 2023 жылғы бірінші тоқсандағы әлемдік акциялар мен облигациялар индекстерінің динамикасы туралы ақпаратты ұсынды. Ол тұрақты инфляция жағдайында көптеген елдердің орталық банктері монетарлық саясатты қатаңдатып, негізгі мөлшерлемелерді көтергенін, осыған байланысты 2022 жылы акциялар мен облигациялар индекстерінің төмендеуі тіркелгенін айтты. Алайда, ағымдағы жылдың басынан бастап әлемдік индекстердің оң динамикасы байқалады.

Сондай-ақ, ол ҚРҰБ іс жүзінде жеткілікті консервативті басқарушы болып табылатынын және қабылданған стратегияны ұстанатынын атап өтті. Зейнетақы активтерінің шамамен 70%-ы жергілікті құралдарға инвестицияланды, нәтижесінде оң табыстылыққа қол жеткізілді.

Нұрғазин сондай-ақ зейнетақы активтері кірістілігінің өсу серпінін көрсетті және олардың ұзақ инвестициялық көкжиекпен сипатталатынын, ұзақ мерзімді перспективада инфляциямен салыстырғанда зейнетақы жинақтарының оң нақты кірістілігі қамтамасыз етілетінін де тілге тиек етті. 2014 жылдан бастап 2022 жылғы желтоқсанға дейінгі кезеңде зейнетақы активтерінің жинақталған кірістілігі жинақталған инфляция 120,9% мөлшерінде болған кезде 123,1% құрады.

Баяндамашы өз сөзін 2023 жылға арналған жоспарлардың қысқаша мазмұнымен аяқтады. Онда зейнетақы активтерінің валюталық үлесін 30% деңгейінде одан әрі қолдау көзделген. Бұл шамамен 2 млрд АҚШ долларын сатып алуды, сондай-ақ экономиканың әртүрлі салаларындағы ірі жобаларды кредиттеу мақсатында нарықтық жағдайларда "Бәйтерек "ҰБХ" АҚ облигацияларын сатып алу мүмкіндігіне ашық лимиттердің болуын болжайды. Қаржыландыру үшін жобаларды іріктеу және бөлінген қаражаттың игерілуін бақылау ҚР Үкіметі деңгейінде жүзеге асырылатын болады.

[ҚРҰБ-тың толық есебі](https://enpf.kz) enpf.kz сайтына орналастырылған.

1 мәселе шеңберінде Кеңес мүшелері зейнетақы активтерін тиімді инвестициялаудың және Қор нарығын дамыту мақсатында нарықтық қағидаттарды сақтаудың өзекті мәселелеріне тоқталды. Атап айтқанда,

Александра Алёхова "Бәйтерек "ҰБХ" АҚ-ның бағалы қағаздарына зейнетақы активтерін инвестициялау шарттарын тағы да сұрады.

Тәжібекова Жұмагүл халықтың әлеуметтік осал топтарын қолдау үшін тұрғын үй құрылысына зейнетақы қаражатын салу тиімдірек, мысалы, "Отбасы банкі" тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" АҚ-ның бағалы қағаздарын тікелей сатып алу тиімдірек деген пікірін білдірді.

Азамат Жолдасбеков жоғары түйінді мөлшерлемелер жағдайында инвестициялау үлестерін үлестік құралдар мен тіркелген кірістілігі бар құралдар арасында қайта бөлу, сондай-ақ инвестициялық саясаттың тиімділігін арттыру қажеттігін атап өтті. Сондай-ақ, ол салымшылардың мүдделерін қолдайтын және сақтайтын тәуелсіз кеңес құру мүмкіндігін атап өтті (Ислам банкіндегі Шарифат жөніндегі кеңестің мысалы) және 2014-15 жылдары зейнетақы активтерін табысы төмен құралдарға салудың тарихына және оның салдарын жою үшін қандай әрекеттер жасалғанына қызығушылық танытты.

Мұрат Темірханов қор нарығын дамыту үшін нарыққа қатысушылардың бағалы қағаздарды тең пропорцияда (50% - ға дейін - жеке басқарушы компаниялар мен ЕДБ, 50% - ға дейін - БЖЗК) сатып алуы қажет екенін атап өтті. Сондай-ақ, Темірханов ақпараттың ашықтығын қамтамасыз ететін халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ҚЕХС) сәйкес зейнетақы активтері бойынша есептілікті көшіру қажеттілігі тақырыбына қайта оралды.

Татьяна Батищева бастапқы дилерлер нарығын реформалау нені білдіретінін және атап айтқанда, ол жеке басқарушы компаниялардың жұмысын жақсартуға қалай ықпал ететінін сұрады, сондай-ақ ұқсас стратегиялар мен декларацияларды әзірлеген ИПБ

пассивтілігі жағдайында айқын бәсекелестік жоқ, халықты активтерді басқаруға тартуға және олардың инвестициялау үшін таңдау жасау шеңберін кеңейтуге болады деген пікір білдірді.

ҚК мүшелерінің сұрақтарына жауап бере отырып, **Нұржан Нұрғазин** мынаны атап өтті:

- сенімгерлікпен басқарушы барлық инвестицияларды салымшылардың мүддесі үшін тек нарықтық шарттарда жүзеге асырады. Инвестициялық комитет зейнетақы активтерін инвестициялау бойынша ең тиімді шешімдерді алқалы түрде қабылдайды, нарықтық, кредиттік тәуекелдерді қоса алғанда, барлық тәуекелдерді ескереді, портфельдің оңтайлы құрылымын, құралдар бойынша кірістілікті қалыптастырады;

- Облигацияларына БЖЗҚ зейнетақы активтерін нарықтық шарттарда инвестициялау жоспарланып отырған "Бәйтерек" ҰБХ " АҚ бағалы қағаздар нарығында сенімді қарыз алушы болып табылады, тұрақты қаржылық көрсеткіштері және халықаралық рейтингтік агенттіктерден жоғары кредиттік рейтингтері бар;

- зейнетақы активтері инвестицияларының тиімділігін ұзақ мерзімді кезеңде талдау қажет, ҚРҰБ тәуекелдер мен табыстылықты ескере отырып, оңтайлы стратегия әзірледі;

- қазақстандық қаржы нарығындағы барлық мәмілелер зейнетақы активтері есебінен қор биржасында жүзеге асырылады, басқа қатысушылардың да осы бағалы қағаздарды сатып алу мүмкіндігі бар;

- ҚЕХС-да жинақтаушы зейнетақы жүйесі шеңберінде зейнетақы активтері бойынша ақпаратты қаржылық есептілікте ашуға қойылатын талаптарды белгілейтін стандарттың болмауына байланысты ҚРҰБ зейнетақы активтері бойынша бухгалтерлік есеп пен есептілік мәселелерін реттеу мақсатында ҚЕХС қағидаттарына негізделген "Зейнетақы активтері бойынша операциялар туралы ақпаратты есепке алу және ашу" қаржылық есептілік стандарты бекітілді;

- зейнетақы активтері әділ құны немесе амортизацияланған құны бойынша үнемі бағаланады және танылады. 2021 жылғы наурыздан бастап сатып алынатын борыштық бағалы қағаздар "әділ құн бойынша бағаланды" санатына жатқызылуы тиіс. Оған мыналар кірмейді:

✓ 2021 жылғы 1 наурызға дейін" амортизацияланған құн бойынша бағаланды " санатына жатқызылған ҚРҰБ басқаруындағы қаржы активтерінің ақысы;

✓ экономиканы дамыту бағдарламалары шеңберінде сатып алынатын ҚРҰБ басқаруындағы қаржы активтері;

✓ өтелу мерзімі 5 (бес) жылдан асатын ҚР Мемлекеттік бағалы қағаздары;

- ҚРҰБ ИПБ бәсекелестік нарығын және олардың зейнетақы активтерінің үлкен көлемін басқаруын құптайды. Қазіргі уақытта ИПБ аз көлемді басқарып, қысқа ғана мерзім ішінде жұмыс істеуде. Бұл олардың қызметінің тиімділігін талдау үшін жеткіліксіз;

- бастапқы дилерлер институты қайталама нарықтың өтімділігін дамытуды жеделдетеді. Бұл реформа тұтастай алғанда нарықтың ашықтығы мен өтімділігін арттыруға ықпал ететін болады;

- БЖЗҚ жанындағы Қоғамдық кеңестің барлық ескертулері мен ұсыныстары, оның ішінде салымшылардың мүддесі үшін тәуелсіз кеңес құру мүмкіндігі туралы мәселе Қазақстан Республикасының Ұлттық банкіне берілетін болады;

- зейнетақы активтері бойынша мәмілелер туралы барлық ақпарат enpf.kz сайтындағы [Инвестициялық қызмет](#) бөлімінде ашық қолжетімділікке ие;

- 2013 жылғы қазаннан бастап тарихи түрде ұсынылған зейнетақы активтері портфелінің құрылымы бойынша егжей-тегжейлі ақпарат әрбір қаржы құралы бөлінісінде enpf.kz сайтындағы "Көрсеткіштер" - "Инвестициялық қызмет" бөлімінде жарияланады.

Ұсыныстар түсті:

• ҚР Ұлттық Банкінің сенімгерлік басқарушы ретіндегі зейнетақы активтерін инвестициялау туралы есебі назарға алынсын;

- кезекті жиналыста зейнетақы активтерін есепке алу және ХҚЕС стандарттарын пайдалану мәселелерін талқылау;
- БЖЗҚ-ға ҚК мүшелері үшін отырыс материалдарын алдын ала таратуды жүзеге асыру ұсынылсын.

Дауыс берді:

«қолдаймын» – 10

«қарсымын» – 0

«қалыс қалдым» – 0

Шешім қабылданды.

Отырыстың күн тәртібіндегі 2-мәселе бойынша:

Кеңес мүшелері 2023 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енуі тиіс Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодексін қабылдауды талқылады.

Осыған байланысты Кеңестің барлық мүшелеріне халықты зейнетақымен қамсыздандыру бөлігінде әлеуметтік Кодекспен танысу, ал БЖЗҚ-ға заңнамалық новеллалар бойынша ақпарат дайындау ұсынылды. Сондай-ақ, отырысқа ҚР Еңбек және әлеуметтік қорғау министрлігінің өкілдерін әлеуметтік кодекс мәселелері бойынша шақыру ұсынылды.

Зейнетақы активтерін басқару тақырыбын талқылауды жалғастыра отырып, инвестициялық қызмет туралы ақпарат беру үшін ИПБ өкілдерін келесі отырыстардың біріне шақыру ұсынылды.

Мынадай ұсыныстар түсті:

- ҚР ЕХӘҚМ өкілдерін шақыра отырып, келесі отырыста Әлеуметтік Кодекстің новеллаларын талқылау;

- инвестициялық қызмет туралы есеп беру үшін ИПБ өкілдерін ҚК кезекті отырысына шақыру.

Дауыс берді:

«қолдаймын» – 10

«қарсымын» – 0

«қалыс қалдым» – 0

Шешім қабылданды.

ШЕШТІ:

Отырыстың күн тәртібіндегі 1 мәселе бойынша:

- ҚР Ұлттық Банкінің сенімгерлік басқарушы ретіндегі зейнетақы активтерін инвестициялау туралы есебі назарға алынсын;

- кезекті жиналыста зейнетақы активтерін есепке алу мәселелерін және ХҚЕС стандарттарын пайдалану мүмкіндігін талқылау;

- БЖЗҚ-ға ҚК мүшелері үшін отырыс материалдарын алдын ала жіберу ұсынылсын.

Отырыстың күн тәртібінің 2 мәселесі бойынша:

- ҚР ЕХӘҚМ өкілдерін шақыра отырып, келесі отырыста Әлеуметтік кодекстің новеллаларын талқылау;

- ҚК-тің кезекті отырысына ИПБ өкілдерін инвестициялық қызмет туралы есеп беру үшін шақыру.

**Отырыс төрағасы,
ҚК Төрағасының орынбасары**

И. Ледовских

ҚК хатшысы

М. Акмаева